

Aastaaruanne

2008

Kokkuvõte

EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Aastaaruanne

2008

Kokkuvõte

EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Postiaadress: rue Wiertz 60 — B-1047 Brüssel
Büroo: rue Montoyer 63, Brüssel, Belgia
E-post: edps@edps.europa.eu
veebisait: www.edps.europa.eu
Tel: (32-2) 283 19 00
Faks: (32-2) 283 19 50

***„Europe Direct” on teenistus, mis aitab leida vastused Euroopa Liitu
puudutavatele küsimustele***

Tasuta infotelefon (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00800 numbritele või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate Internetist „Europa” serverist (<http://europa.eu>).

Katoloogimisandmed on esitatud väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2009

ISBN 978-92-95030-82-4

© Euroopa ühendused, 2009

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud

Sissejuhatus

Käesolev dokument on Euroopa Andmekaitseinspektori aastaaruande 2008 kokkuvõte. Aruanne hõlmab 2008. aastat, mis oli Euroopa Andmekaitseinspektori kui uue sõltumatu järelevalveasutuse tegevuse neljas täisaasta. Selle aruandega lõpeb ka Euroopa andmekaitseinspektori esimene ametiaeg ja see annab võimaluse vaadata üle arengud alates algusest.

Peter Hustinx (andmekaitseinspektor) ja Joaquín Bayo Delgado (inspektori asetäitja) alustasid 2004. aasta jaanuaris tööd, et luua asutus, mis tegeleb isikuandmete kaitsega Euroopa Liidu (EL) tasandil. Euroopa Andmekaitseinspektori ülesanne on tagada, et ühenduse institutsioonid ja asutused austaksid isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi ja eriti nende eraelu puutumatus.

Vastavalt määrusele (EÜ) nr 45/2001¹ on Euroopa Andmekaitseinspektori põhitegevusalad järgmised:

- jälgida ja tagada, et ühenduse institutsioonid ja asutused järgiksid isikuandmeid töödeldes määruse sätteid (järelevalve);
- nõustada ühenduse institutsioone ja asutusi kõigis küsimustes, mis on seotud isikuandmete töötlemisega. See hõlmab nõustamist õigusaktide ettepanekute kohta ning isikuandmete kaitse mõjutavate uute arengute jälgimist (nõustamine);
- teha koostööd riiklike järelevalveasutustega ning ELi nn kolmanda samba järelevalveasutustega, et muuta isikuandmete kaitse järjepidevamaks (koostöö).

Aruandest nähtub, et nii järelevalve kui nõustamise alal on saavutatud väga suurt edu. Andmekaitse põhimõtete ja eeskirjade järgimine ühenduse institutsioonides ja asutustes paraneb, kuid ees seisavad veel suured väljakutsed. Seega asetatakse järelevalves suuremat rõhku eelkontrollide tulemusena antud soovitude rakendamise jälgimisele ning põhimõtete ja eeskirjade järgimise parandamisele asutustes. Sellega seoses on Euroopa Andmekaitseinspektor teostanud ka esimesed kohapealsed inspekteerimised erinevates institutsioonides ja asutustes, et kontrollida tegelikku eeskirjade järgimist.

2008. aastal paranesid Euroopa Andmekaitseinspektori tulemused nõustamise osas veelgi ja ta esitas arvamusel veel enamate õigusaktiettepanekute kohta. Tema sekkumised hõlmasid laiemat valdkondade ringi ja õigusloomemenetluse kõiki etappe. Enamik Euroopa Andmekaitseinspektori arvamusel puudutasid jätkuvalt vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seotud küsimusi, kuid üsna tihti käsitleti ka muid valdkondi, nagu e-eraelu, avalik juurdepääs dokumentidele ja piiriüleised tervishoiuküsimused.

Koostöö riiklike järelevalveasutustega keskendus jätkuvalt artikli 29 alusel asutatud andmekaitse töörühma rollile, mis tingis uue tööprogrammi vastuvõtmise ja mitmete heade tulemuste saavutamise esimesel tööaastal. Samuti oli Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse rõhk endiselt Eurodaci koordineeritud järelevalvel ning tiheda koostöö jätkamisel andmekaitseasutustega politsei- ja õigusalasel koostöö valdkonnas.

¹ 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001).

2008. aasta tulemused

2007. aasta aruandes mainiti, et 2008. aastaks olid välja valitud järgmised peaesmärgid. Enamik neid eesmärgi on täielikult või osaliselt täidetud.

• **Andmekaitseametnike võrgustiku toetamine**

Euroopa Andmekaitseinspektor toetas jätkuvalt tugevalt andmekaitseametnikke ja õhutas neid ühtlasi enam omavahel teadmisi ja parimaid tavasid vahetama. Erilist tähelepanu pöörati hiljuti loodud asutuste andmekaitseametnikele.

Eelkontrolli roll Anti rekordarv eelkontrollil põhinevaid arvamusi, kuid selleks, et viia lõpule enamike institutsioonide ja asutuste töötlustoimingute eelkontroll, tuleb veel tööd teha. Suuremat rõhku pandi soovitude elluviimisele.

• **Horizontaalsed suunised**

Töötati välja suunised, mis käsitlevad asjakohaseid ning enamikule institutsioonidele ja asutustele ühiseid küsimusi (nt personali värbamine, terviseandmete töötlemine) – esialgu selleks, et hõlbustada eelkontrolli asutuste jaoks. Need suunised tehakse varsti kättesaadavaks kõigile huvitatud pooltele.

• **Nõuete täitmise kontrollimine**

Euroopa Andmekaitseinspektor jätkas määruses (EÜ) nr 45/2001 sätestatud nõuete täitmise kontrollimist kõigi institutsioonide ja asutuste poolt ning annab tehtud edusammudest aru 2009. aasta keskpaigaks. Lisaks sellisele üldisele kontrollile viidi erinevates institutsioonides ja ametites läbi esimesed inspekteerimised, et kontrollida määrusele vastavust seoses konkreetsete teemadega.

• **Suuremahulised süsteemid**

Euroopa Andmekaitseinspektor jätkas koostöös riikide järelevalveasutustega Eurodaci koordineeritud järelevalve arendamist ja selleks vastu võetud tööprogrammi rakendamist. Euroopa Andmekaitseinspektor tegi esimesed sammud teiste selliste suuremahuliste süsteemide, nagu SIS II ja VIS, järelevalve teostamise suunas.

• **Arvamused õigusaktide kohta**

Euroopa Andmekaitseinspektor andis rekordarvu arvamusi ja märkusi uute õigusaktide ettepanekute või nendega seotud dokumentide kohta, hõlmates suuremat valdkondade ringi kui iialgi varem, ja tagas vajaliku panuse õigusloomemenetluse algusest lõpuni.

- **Lissaboni leping**

Lissaboni lepingu mõju on hoolikalt analüüsitud, kuid selle jõustumine sõltub selle lõplikust ratifitseerimisest mõne liikmesriigi poolt. Analüüsis rõhutati, et lepingul on nii institutsioonilistel kui ka sisulistel põhjustel suur potentsiaalne mõju ja see pakub selgeid võimalusi andmekaitse parandamiseks.

- **Teave internetis**

Euroopa Andmekaitseinspektori veebisaidil kättesaadavat teavet on läbi selle sisu uuendamise ja arendamise ning sellele juurdepääsu parandamise paremaks muudetud. 2009. aasta jooksul planeeritakse teha veel parandusi, muuhulgas täiustatakse ka elektroonilist uudistelehete.

- **Töökord**

Töökorra ettevalmistamine, mis hõlmab Euroopa Andmekaitseinspektori erinevaid rolle ja tegevusi, on jõudsalt edenenud, samuti ka asutusesiseste juhendite väljatöötamine kõige olulisemate toimingute jaoks. Tulemused avalikustatakse Euroopa Andmekaitseinspektori veebisaidil 2009. aasta jooksul ja huvitatud isikute jaoks tehakse kättesaadavaks ka praktilised vahendid.

- **Ressursside haldamine**

Tugevdati või arendati edasi rahaliste vahendite ja inimressursside haldamist ning tõhustati muid sisemisi protsesse. Parandati ka sisekontrollifunktsioonide funktsionaalsust ja tõhusust.

Eesmärgid 2009. aastaks

2009. aasta on Euroopa andmekaitseinspektori uue ametiaja esimene aasta, kusjuures institutsioonil on osaliselt uus koosseis. Seega on oodata järjepidevuse ja muudatuste segu. Käesoleval aastal hinnatakse strateegiliselt Euroopa Andmekaitseinspektori rolle ja ülesandeid ning kehtestatakse üldjoontes järgmise nelja aasta arengusuunad. Samal ajal toimuvad Euroopa Andmekaitseinspektorist väljaspool märkimisväärsed muutused, nagu näiteks väljakutsed, mis tulenevad uuest Euroopa seadusandjast, uuest Euroopa Komisjonist, võimalikust Lissaboni lepingu jõustumisest, muudest uutest pikaajalistest poliitikatest ja raamistikest ning nende koostööst andmekaitsele. Euroopa Andmekaitseinspektor kavatab võtta selle suhtes kindla seisukoha ja annab oma järeldustest aru järgmises aastaaruandes.

2009. aastaks on valitud järgmised peamised eesmärgid, ilma et see kahjustaks nimetatud strateegilise hindamise tulemust. Saadud tulemustest antakse samuti aru järgmisel aastal.

• **Andmekaitseametnike võrgustiku toetamine**

Euroopa Andmekaitseinspektor toetab jätkuvalt tugevalt andmekaitseametnikke, eelkõige hiljuti loodud asutustes, ja õhutab neid ühtlasi tõhususe parandamiseks enam omavahel teadmisi ja parimaid tavasid vahetama.

• **Eelkontrolli roll**

Euroopa Andmekaitseinspektor kavatab lõpule viia enamiku institutsioonide ja asutuste töötlustoimingute eelkontrolli ja panna järjest suuremat rõhku soovitude elluviimisele. Nende töötlustoimingute eelkontrollile, mis on enamikes ametites ühised, pööratakse erilist tähelepanu.

• **Horisontaalsed suunised**

Euroopa Andmekaitseinspektor jätkab suuniste andmist asjakohastes küsimustes, mis on ühised enamiku ametite jaoks, ja teeb need üldsusele kättesaadavaks. Videovalve kohta avaldatakse suunised, mis aitavad pöörata tähelepanu ka spetsiifilise riskiga seotud olukordadele.

• **Kaebuste menetlemine**

Euroopa Andmekaitseinspektor avaldab kaebuste menetlemise strateegiaaraamistiku, et teavitada kõiki asjaosalisi asjaomase menetlusest, sealhulgas kriteeriumid juurdluse alustamiseks või mitte alustamiseks talle esitatud kaebuste põhjal.

• **Inspekterimis põhimõtted**

Euroopa Andmekaitseinspektor kontrollib jätkuvalt määruses (EÜ) nr 45/2001 sätestatud nõuete täitmist kõigi institutsioonide ja asutuste poolt, kasutades selleks mitmesuguseid kontrolle, ja viib järjest rohkem läbi kohapealseid inspekterimisi. Üldised inspekterimis põhimõtted avaldatakse Euroopa Andmekaitseinspektori veebisaidil 2009. aastal.

- **Nõustamise ulatus**

Euroopa Andmekaitseinspektor annab ka edaspidi aegsasti välja arvamusi ja märkuseid uute õigusaktiettepanekute kohta, lähtudes asjaomaste teemade ja prioriteetide süstemaatilistest läbivaatustest, ning tagab piisavad järeelmeetmed.

- **Stockholmi programm**

Euroopa Andmekaitseinspektor kavatses pöörata erilist tähelepanu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala käsitleva uue viieaastase programmi ettevalmistamisele, et Euroopa Ülemkogu saaks selle 2009. aasta lõpus vastu võtta. Vajadust tõhusate andmekaitsealaste kaitsemeetmete järele rõhutatakse kui esmatähtsat tingimust.

- **Teavitustegevus**

Euroopa Andmekaitseinspektor parandab internetis kättesaadavate teabevahendite (veebisait ja elektrooniline uudisteleht) kvaliteeti ja tõhusust ning hindab ja vajaduse korral ajakohastab muud teavitustegevust.

- **Töökord**

Euroopa Andmekaitseinspektor võtab vastu ning avaldab töökorra, milles kinnitatakse või selgitatakse tema praeguseid erinevaid rolle ja tegevusi. Veebisaidil tehakse huvitatud isikutele kättesaadavaks praktilised töövahendid.

- **Ressursside haldamine**

Euroopa Andmekaitseinspektor tugevdab ja arendab edasi rahaliste vahendite ja inimressurssidega seotud tegevusi ning tõhustab muid sisemisi tööprotsesse. Erilist tähelepanu pööratakse personali pikaajalisele värbamisele, vajadusele täiendava kontoriruumi järele ja juhtumite haldamise süsteemi arendamisele.

Järelevalve

Üks Euroopa Andmekaitseinspektori põhiülesandeid on ühenduse institutsioonides ja asutustes teostatavate töötlustoimingute sõltumatu järelevalve. Õiguslikuks raamistikuks on määrus (EÜ) nr 45/2001, mis sätestab mitmed kohustused andmete töötlejatele ning mitmed õigused neile, kelle isikuandmeid töödeldakse.

Sellistest isikuandmete töötlustoimingutest, mis ei kujuta endast andmesubjektidele konkreetset ohtu, teatatakse ainult asjassepuutuva institutsiooni või asutuse andmekaitseametnikule. Kui isikuandmete töötlemine kujutab endast konkreetset ohtu nendele, kelle andmeid töödeldakse, peab Euroopa Andmekaitseinspektor viima läbi töötlemise eelkontrolli. Euroopa Andmekaitseinspektor otsustab seejärel, kas töötlemine on määrusega kooskõlas või mitte.

Inspektori asetäitja kontrolli all tehtav järelevalvetöö ulatub nõustamisest ja andmekaitseametnike abistamisest riskantsete töötlemistoimingute eelkontrollideni ning sealt edasi uurimiste läbiviimise (sealhulgas kohapealsed inspekteerimised) ja kaebuste menetlemiseni.

Eelkontroll

2008. aastal oli eelkontroll jätkuvalt Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalvetegevuse põhiosa.

Nagu eelmistes aastaaruannetes mainitud, on Euroopa Andmekaitseinspektor pidevalt innustanud andmekaitseametnikke suurendama Euroopa Andmekaitseinspektorile saadetavate eelkontrolliteadete arvu. Tähtaeg Euroopa Andmekaitseinspektori poolt tagantjärele kontrollitavate juhtumite kohta teadete saamiseks määrati 2007. aasta kevadele, et stimuleerida ühenduse institutsioone ja asutusi suurendama oma jõupingutusi teatamiskohustuse täielikuks täitmiseks. Tulemuseks oligi teadete arvu märkimisväärne suurenemine.

Üldiselt oli 2008. aasta intensiivse töö aasta, sest anti rohkem **eelkontrollil põhinevaid arvamusi** (105), kui ühelgi eelneval aastal. Vaid väike osa nendest juhtumitest (18 juhtumit) olid n.ö tõelise eelkontrolli juhtumid, s.t asjaomased institutsioonid järgisid eelkontrolliks vajalikku menetlust enne töötlemistoimingu alustamist.

Esimest korda otsustas Euroopa Andmekaitseinspektor soovitada mõne teate tagasisivõtmist. Selle põhjustas asjaolu, et need teatised puudutasid vanu töötlemistoiminguid, mis asendati peagi uutega, või ei sisaldanud nendes piisavalt teavet, et nende käsitlemiseks vajalikest faktidest või menetlusest õigesti aru saada.

Aeg, mis Euroopa Andmekaitseinspektoril arvamuste koostamiseks kulub, on võrreldes 2007. aastaga kahe päeva võrra lühenenud. Teatiste arvu ja keerukuse suurenemist arvesse võttes on see number vägagi rahuldav. Euroopa Andmekaitseinspektor on siiski mures pikkade ajavahemike pärast, mis institutsioonidel ja asutustel kulub kogu teabe esitamiseks. Seoses sellega tuleb ta neile veel kord meelde nende kohustust teha Euroopa Andmekaitseinspektoriga koostööd ning anda talle nõutud teavet.

2008. aastal hõlmasid tagantjärele teostatud eelkontrollijuhtumid ² peamiselt järgmisi küsimusi: institutsioonide ja asutuste poolt töödeldav tervist puudutav teave, personali värbamine ja kandidaatide valik, personali hindamine, ajakirjanike akrediteerimine, tunnusandmete haldamise süsteemid, juurdepääsu kontrollimine ja turvauurimised.

Tõeliste eelkontrollide puhul olid põhiprobleemid seotud konkreetsete valikumenetluste (eriti põhiõiguste ametis ja Euroopa andmekaitseinspektori jaoks), individuaalse järelevalve, paindliku töötaja, isikusamasuse ja juurdepääsu kontrolli ning e-järelevalvega.

Mõnda tähtsat küsimust käsitleti esimest korda, sealhulgas tunnusandmete haldamise teenus, juurdepääsu kontroll silma vikerkesta skaneerimise või sõrmejäljega autentimise abil, turvauurimised, töötajate poolt interneti kasutamise järelevalve ja valvekaamerate süsteem.

Kaebused

Kaebuste koguarv tõusis 2008. aastal jätkuvalt (saadi 91 kaebust), nende hulgas oli vähem vastuvõetavaid kaebusi kui varem (23 vastuvõetavat kaebust), kuid keerukuse tase oli üldiselt kõrgem. Suurem osa kaebusi tunnustati vastuvõetamatuks eelkõige sellepärast, et nad puudutasid ainult isikuandmete töötlemist liikmesriigi tasandil (kus pädevus on riiklikel andmekaitseasutustel). Vastuvõetavad juhud puudutasid peamiselt selliseid küsimusi, nagu juurdepääs andmetele, delikaatsete andmete töötlemine, andmete parandamise õigus ja kohustus anda teavet.

Euroopa Andmekaitseinspektor on jätkanud tööd kaebuste menetlemise strateegiaraamistikuga. Menetluse põhielemendid ning kaebuste esitamise näidisvorm koos teabega kaebuste vastuvõetavuse kohta tehakse 2009. aasta jooksul kättesaadavaks Euroopa Andmekaitseinspektori veebisaidil. See teave aitab potentsiaalsetel kaebuse esitajatel eeldatavasti kaebust esitada, piirates samas selgelt vastuvõetamatute kaebuste arvu.

Inspekterimis põhimõtted

2007. aastal algatatud ettevõtmise raames kehtestada teadete esitamise tähtjaks 2007. aasta kevad saadeti esmalt institutsioonide ja asutuste direktoritele kirju, et teha kindlaks määruse nõuetele vastavuse tase. Saadud tagasiside põhjal koostas Euroopa Andmekaitseinspektor üldaruande, mis avalikustati 2008. aasta mais ja saadeti kõigile institutsioonidele ja asutustele. Nagu välja kuulutatud, sai ettevõtmisest alguse Euroopa Andmekaitseinspektori pidev tegevus määruse nõuetele vastavuse tagamiseks, millele võivad järgneda kohapealsed inspekterimised.

Sellega seoses on Euroopa Andmekaitseinspektor arendanud edasi oma **inspekterimis põhimõtteid** ja teostanud ka esimesed kohapealsed inspekterimised erinevates institutsioonides ja asutustes, et määrata kindlaks reaalse eeskirjade järgimise tase. Inspekterimine võib järgneda kaebusele või selle võib läbi viia Euroopa Andmekaitseinspektor omal algatusel. Inspekterimise ajal kontrollib Euroopa Andmekaitseinspektor kohapeal fakte ja reaalsust. Inspekterimised võivad anda suure panuse ka andmekaitsealase teadlikkuse tõstmisele kontrollitud institutsioonides.

2008. aastal määratles Euroopa Andmekaitseinspektor oma ülevaatustegevuse kohta esimese ulatusliku menetluskorra. See toimus kolmes etapis:

² Tagantjärele tehtud eelkontrollid on seotud töölustoimingutega, mis algasid enne Euroopa andmekaitseinspektori ja tema asetäitja ametissenimetamist (17. jaanuar 2004) ning mille kohta polnud seetõttu võimalik enne nende algust eelkontrolli läbi viia.

- esimeses etapis viidi läbi kaks harjutusvisiiti Euroopa Andmekaitseinspektori metodoloogia kohapealseks kontrollimiseks;
- teises etapis täiustas Euroopa Andmekaitseinspektor oma praktilist metodoloogiat;
- kolmandas etapis viidi läbi kaks inspekteerimist Euroopa institutsioonides ja asutustes (Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Euroopa Toiduohutusamet), mis valiti välja 2007. aasta kevade algatuse raames.

Haldusmeetmed

Euroopa Andmekaitseinspektor jätkas ka nõustamist haldusmeetmete osas, mida ühenduse institutsioonid ja asutused on kavandanud seoses isikuandmete töötlemisega. Tõstarati mitmeid keerulisi küsimusi, muu hulgas uus arstitõendi vorm, ligipääs isikuandmeid sisaldavatele avalikele dokumentidele, teatud töötlustoimingutele kohaldatav õigus, tervisekaardi üleviimine riiklikusse kohtusse, määruse (EÜ) nr 45/2001 rakenduseeskirjad ja kaebuste käsitlemine Euroopa Ombudsmani poolt

Videovalve

Euroopa Andmekaitseinspektor jätkas tööd **videovalvet käsitlevate suuniste** koostamisel, et anda ELi institutsioonidele ja asutustele praktilisi juhtnõore andmekaitse-eeskirjade täitmiseks videovalvesüsteemide kasutamisel. Suuniste esimene sisemiseks kasutamiseks mõeldud töökavand valmistati ette 2008. aasta lõpuks. Kavand avalikustatakse tutvumiseks 2009. aasta keskpaigaks.

Nõustamine

Euroopa Andmekaitseinspektor annab ühenduse institutsioonidele ja asutustele andmekaitse kohta nõu mitmes valdkonnas. See nõuandev roll on seotud uute õigusaktide ettepanekutega ja ka muude algatustega, mis võivad mõjutada isikuandmete kaitset ELis. Nõu antakse tavaliselt ametliku arvamuse kujul, kuid Euroopa Andmekaitseinspektor võib anda suuniseid ka märkuste või strateegiadokumentide kujul. Samuti jälgitakse selle tegevuse raames tehnika vallas toimuvaid arenguid, mis avaldavad mõju andmekaitsele.

Euroopa Andmekaitseinspektori arvamused ja põhiprobleemid

Euroopa Andmekaitseinspektor andis 2008. aastal välja **14 arvamust** ELi õigusaktiettepanekute kohta. Sarnaselt eelmiste aastatega on oluline osa arvamusi seotud **vabadusel, turvalisusel ja õiglusel** rajaneva alaga, nii ühenduse koostöö (nn esimene sammad) kui ka kriminaalasjades tehtava politseikoostöö ja õigusalase koostöö (nn kolmas sammad) raames. Sellesse valdkonda kuuluvad peaaegu pooled õigusaktidega seotud arvamused, s.o kuus neljateistkümnest. Oluline areng selles valdkonnas oli kriminaalasjades tehtava politseikoostöö ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitset käsitleva **andmekaitse raamotsuse** vastuvõtmine 27. novembril 2008. aastal. See õigusakt on olnud läbirääkimistel Euroopa Andmekaitseinspektori tähelepanu keskmes ja ta on andnud selle kohta ka kolm arvamust ja märkusi.

Ettepanek muuta määrust **üldsuse juurdepääsu kohta** ELi institutsioonide valduses olevatele **dokumentidele** ning eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitleva direktiivi läbivaatamine (**e-eraelu direktiiv**) olid ka Euroopa Andmekaitseinspektori erilise tähelepanu all. **Broneeringuinfoga** seotud küsimused olid Euroopa Andmekaitseinspektori nõustamistegevuses samuti üsna olulisel kohal, eriti ELi broneeringuinfot käsitleva ettepaneku järelmeetmeid puudutavad küsimused.

Teabevahetus

Teabevahetuse küsimus, eriti infosüsteemide loomine ja juurdepääs nendele süsteemidele, oli oluline tähelepanu all olev valdkond. Euroopa Andmekaitseinspektor andis arvamusi siseturu infosüsteemi (IMI), Eurojusti, liiklusohutuse, interneti kasutavate laste kaitse, ECRISe, ELi–USA kõrgetasemelise teabevahetuse kontaktrühma ja Euroopa e-õiguskeskkonna strateegia raames kavandatud teabevahetussüsteemide kohta. Esialgsed märkused tehti ka komisjoni ELi piirihalduspaketi kohta.

Euroopa Andmekaitseinspektori arvamustes rõhutati, et vajadust sellise teabevahetuse järele tuleb igal üksikjuhtumil hoolikalt ja põhjalikult hinnata. Lisaks tuleb sellise teabevahetuse sisseseadmise korral rakendada spetsiaalseid andmekaitsetagatiseid.

Uued tehnoloogiad

Mitmel juhul tegeles Euroopa Andmekaitseinspektor uute tehnoloogiate kasutamise küsimusega (nt ECRIS, Euroopa e-õiguskeskkonna strateegia). Ta kutsus korduvalt tagama andmekaitse vajadustega

arvestamise võimalikult varajases etapis (**eraelu kavandatud puutumatus**). Lisaks sellele rõhutas ta, et tehnoloogilisi vahendeid tuleks kasutada mitte üksnes teabevahetuse tagamiseks, vaid ka asjaomaste isikute õiguste tugevdamiseks.

Selliseid **infoühiskonnas** toimuvad arenguid, nagu **RFID** ja ümbritsev intellekt, on järelmeetmena Euroopa Komisjoni teatisele RFID kohta ja sellega seotud Euroopa Andmekaitseinspektori arvamusele taas tähelepanelikult jälgitud ja nende kohta märkusi esitatud.

Euroopa Andmekaitseinspektor selgitas ka oma võimalikku panust **ELi teadusuuringutesse ja tehnoloogiaarendusse** ning konsolideeris juba alustatud meetmeid. Võeti vastu **strateegiadokument** institutsiooni võimaliku osa kirjeldamiseks teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmenda raamprogrammi teadus- ja arendusprojektides.

Andmete kvaliteet

Andmete kvaliteet oli veel üks oluline teema. Töödeldava teabe sisulise mitmetähenduslikkuse vältimiseks on vajalik andmete suur täpsus. Seetõttu on ülimalt oluline, et täpsust kontrollitaks korrapäraselt ja põhjalikult. Lisaks ei ole andmete kvaliteetsus mitte üksnes põhitagatis andmesubjekti jaoks, vaid suurendab ka andmekasutuse tõhusust töötajate jaoks.

Uued arengud ja prioriteedid

Kindlaks on tehtud hulk tulevikus tõenäoliselt tehtavaid muudatusi, millest saab Euroopa Andmekaitseinspektori põhiprioriteetide kava. Nende hulka kuuluvad uued **tehnoloogilised suundumused**, nagu näiteks pilvandmetöötlussüsteemide³ arendamine ja DNA järjestuse välkkiire määramise tehnoloogia, millest tulenevad kriitilised andmekaitse ja eraelu puutumatuses seotud probleemid.

Poliitika ja seadusandluse uutes arengusuundades kavatseb Euroopa Andmekaitseinspektor erilist tähelepanu pöörata järgmistele küsimustele:

- **andmekaitse raamotsuse** edasise täiendamise kaalumise, et parandada kõnealuse kolmanda samba instrumendi pakutava kaitse taset;
- **andmekaitse direktiivi** tulevik;
- Euroopa Komisjoni mitmeaastane programm vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala kohta ehk nn **Stockholmi programm**;
- **õiguskaitse** ja seadusandliku tegevuse põhisuundumused terrorismi- ja organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses;
- **üldsuse juurdepääsu dokumentidele** käsitleva määruse läbivaatamine;
- uued **piiriüleste tervisehoiuteenuste** ja infotehnoloogia ühendatud kasutamise parandamist käsitlevad algatused.

³ Pilvandmetöötlusega osutatakse internetil („pilv”) põhineva arvutitehnoloogia kasutamisele erinevate teenuste jaoks. See on andmetöötluste liik, kus dünaamiliselt skaleeritavaid ja tihti peale virtualiseeritud ressursse pakutakse teenuse kujul üle interneti.

Koostöö

euroopa Andmekaitseinspektor teeb koostööd teiste andmekaitseasutustega, et tagada terves Euroopas järjepidev andmekaitse. See koostööroll laieneb ka koostööle ELi kolmanda samba raames asutatud järelevalveasutustega ja suuremahuliste infotehnoloogiasüsteemide kontekstis.

Euroopa andmekaitseasutuste vahelise koostöö peamiseks platvormiks on **artikli 29 töörühm**, mis annab Euroopa Komisjonile sõltumatut nõu andmekaitse küsimustes. Sellel töörühmal on oluline roll andmekaitse direktiivi ühetaolisel kohaldamisel ning Euroopa Andmekaitseinspektor osaleb aktiivselt selle tegevuses.

Euroopa Andmekaitseinspektor ja töörühm on teinud heas sünergias koostööd paljudes küsimustes, keskendudes eriti andmekaitse direktiivi rakendamisele ja uutest tehnoloogiatest tulenevate andmekaitseprobleemide lahendamisele. Euroopa Andmekaitseinspektor toetas samuti tugevalt rahvusvahelisi andmevooge hõlbustavaid algatusi (nt siduvad ettevõtluseeskirjad).

Töörühm võttis 2008. aastal vastu arvamusi õigusaktide ettepanekute kohta, mille kohta olid mõnikord olemas ka Euroopa Andmekaitseinspektori arvamused (nt e-eraelu direktiivi läbivaatamine). Kuigi Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteerimine on ELi õigusloomeprotsessi kohustuslik osa, on tööriühma panus samuti äärmiselt kasulik, eriti kuna see võib sisaldada riigi vaatepunktist tähelepanu väärivaid lisaaspekte. Euroopa Andmekaitseinspektor tervitab seetõttu seda panust, mis on olnud kooskõlas tema enda arvamustega.

Üks olulisemaid Euroopa Andmekaitseinspektori koostööülesandeid seostub **Eurodaci** koordineeritud järelevalvega, kus vastutus andmekaitse järelevalve eest on jagatud riiklike andmekaitseasutuste ja Euroopa Andmekaitseinspektori vahel Eurodaci järelevalve koordineerimisrühm, mis koosneb riiklikest andmekaitseasutustest ja Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kohtus 2008. aastal kaks korda ja keskendus rühma poolt 2007. aasta detsembris vastu võetud tööprogrammi rakendamisele. Tööprogrammist on välja valitud kolm teemat lähemaks uurimiseks ja aruannete esitamiseks, nimelt teave andmesubjektide kohta, lapsed ja Eurodac ning DubliNet⁴. Raamistik, milles rühm tegutseb, on samal ajal ka tähelepanu osaliseks saanud: Euroopa Komisjon on algatanud Dublini ja Eurodaci määruste läbivaatamise varjupaiga andmisega seotud meetmete üldises raamistikus.

Vajadus tiheda koostöö järele Euroopa Andmekaitseinspektori ja muude andmekaitseasutuste vahel **kolmanda samba küsimustes** (politseikoostöö ja õiguslane koostöö) on muutunud viimastel aastatel ilmsemaks tänu Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil isikuandmete kogumisele ja jagamisele suunatud algatuste arvu suurenemisele. Euroopa Andmekaitseinspektor püüab ELi kolmanda samba raames asutatud järelevalvet teostavate andmekaitseasutuste (Schengeni, Europoli, Eurojusti ja tolli ühised järelevalveasutused) pädevusvaldkondades tagada kõrgetasemelise ja järjepideva andmekaitse. 2008. aastal andis Euroopa Andmekaitseinspektor aktiivse panuse politsei- ja õiguslane koostöö tööriühma koosolekutele, kus lahendati tundlikke küsimusi, nagu Prümi lepingu rakendamine, andmekaitse raamotsus kolmanda samba raames ja broneeringuinfo.

⁴ DubliNet on turvaline elektrooniline andmeedastuskanalite võrk varjupaigataotlustega tegelevate riiklike asutuste vahel. Eduka otsingutulemuse saamise tagajärjel Eurodaci süsteemis toimub andmevahetus varjupaiga taotleja kohta. Selliseks andmevahetuseks kasutatakse DubliNeti.

Jätkuvalt oli tähelepanu all muude **rahvusvaheliste foorumite** raames tehtav koostöö . Sarnaselt eelmistele aastatele osales Euroopa Andmekaitseinspektor Euroopa ja rahvusvahelistel andmekaitse ja eraelu puutumatuse eest vastutavate volinike konverentsidel, mis andis osalejatele võimaluse arutada aktuaalseid andmekaitsega seotud probleeme, nagu näiteks turvalisuse ja uute tehnoloogiatega seotud arengud ja eraelu puutumatuse küsimus piirideta maailmas. Vajalikud järeelmeetmed võeti ka seoses nn Londoni algatusega andmekaitsealase teadlikkuse tõstmise ja selle tõhustamise kohta. 2005. ja 2007. aastal korraldatud sarnaste ürituste järel kaalutakse kolmanda seminari korraldamist andmekaitse kohta rahvusvahelistes organisatsioonides.

Kommunikatsioon

Teavitus- ja kommunikatsioonitegevus etendavad olulist osa Euroopa Andmekaitseinspektori põhitegevuse nähtavuse tagamises ning teadlikkuse tõstmises Euroopa Andmekaitseinspektori tööst ja andmekaitsest üldse. See on strateegiliselt eriti tähtis, sest Euroopa Andmekaitseinspektor on suhteliselt uus institutsioon ja teadlikkust tema rollist ELi tasandil tuleb veel tõsta.

Praegu, neli aastat pärast selle töö algust, on näha, et kommunikatsioonile asetatud rõhk on end **nähtavuse** suurendamisel ära tasunud. Saavutuste näitajate hulgas on teabetaotluste suurem hulk, veebisaidi suurem külastatavus, uudistelehe tellijate arvu pidev tõus, regulaarsed õppekülastuste taotlused Euroopa Andmekaitseinspektori juurde ja konverentsidel esinemise kutsed. Lisaks rõhutab süstemaatilisem kontakt ajakirjandusega ja selle tulemusena Euroopa Andmekaitseinspektori tegevuse oluliselt suurem kajastamine ajakirjanduses seisukohta, et Euroopa Andmekaitseinspektor on muutunud andmekaitse küsimustes autoriteetseks institutsiooniks.

Suhted ajakirjandusega olid endiselt teavitustegevuse tähelepanu keskmes – Euroopa Andmekaitseinspektor andis 2008. aastal trüki-, ringhäälingu- ja elektroonilise meedia ajakirjanikele umbes 25 **usutlust**. Pressiteenistus andis välja 13 **pressiteadet**, millest suurem osa käsitles uute õigusaktidega seotud arvamusi, millel oli suur üldine avalik tähtsus. Pressiteadetes käsitleti selliseid küsimusi, nagu e-eraelu direktiivi ülevaatamine, andmekaitse raamotsuse vastuvõtmine kolmanda samba raames, üldsuse juurdepääs ELi dokumentidele ja transatlantiline teabevahetus korrakaitse eesmärgil. 2008. aasta mais korraldati ka pressikonverents, et esitleda ajakirjandusele aastaaruande 2007 põhijäreldusi.

Lisaks ajakirjanikelt regulaarselt saadavatele järelpärimistele tegeles pressiteenistus umbes 180 **teabetaotlusega** laialt üksikisikute ja huvirühmade ringilt. Euroopa Andmekaitseinspektor võttis vastu Euroopa õigusele, andmekaitsele ja infotehnoloogia turvalisuse küsimustele spetsialiseerunud **üliõpilaste rühmakülastusi**, et kaasata ka akadeemilisi ringkondi.

Eesmärgiga suurendada veelgi oma tegevuse nähtavust jätkas Euroopa Andmekaitseinspektor järgmiste muude teabevahendite kasutamist:

- **veebisait:** veebisaidil tehti tehnilisi ja sisulisi täiendusi, sealhulgas isikuandmete kaitset käsitlevate mõistete sõnastiku ning küsimuste ja vastuste rubriigi arendamine. Statistika näitab, et 1. veebruarist kuni 31. detsembrini 2008 käis veebisaidil kokku 81 841 külastajat, suurim külastajate arv (10 095) oli mais, kui avaldati aastaaruanne 2007;
- **elektrooniline uudisteleht:** 2008. aastal ilmus viis uudistelehe numbrit. Tellijate arv tõusis 2008. aastal võrreldes 2007. aastaga oluliselt. Tehti ettevalmistavat tööd uuendatud uudistelehe väljaandmiseks, et pakkuda lugejasõbralikumaid teabevahendit;
- **tutvustavad üritused:** Euroopa Andmekaitseinspektor osales taas andmekaitsepäeval ning ELi lahtiste uste päeval; infopunktide pidamine peamistes ELi institutsioonides;
- **teabebrošüür:** alustati ajakohastatud teabebrošüüri koostamist, pidades eriti silmas esimese Euroopa andmekaitseinspektori volituste lõppemist 2009. aasta jaanuaris.

Juhtimine, eelarve ja töötajad

Et tugevdada veelgi institutsiooni töö edukat algust ja vastavalt uute ülesannete täitmist, on Euroopa Andmekaitseinspektorile eraldatud **täiendavaid** eelarvelisi **vahendeid** (mis suurenesid 4 955 726 eurolt 2007. aastal 5 307 753 euroni 2008. aastal) ja suurendatud personali (mis suurenes 29-lt inimeselt 33-le).

2008. aastal hakati kasutama uusi **eelarvega** seotud mõisteid, et tagada eelarvepädevate institutsioonide poolt nõutav läbipaistvus. Aruandes 2007. eelarveaasta kohta sedastas Euroopa Kontrollikoda, et audit ei andnud põhjust märkusteks.

Institutsiooni suurenev nähtavus avaldab mõju ka **töötajatele** töökoormuse suurenemise näol ja ülesannete laienemise näol. Euroopa Andmekaitseinspektor on aga otsustanud kasutada ohjatud kasvu taktikat, et tagada uue personali täielik kaasamine. Seega loodi Euroopa Andmekaitseinspektori juurde 2008. aastal ainult neli uut ametikohta. Praktikantide programmi raames oli korraga tööl keskmiselt kaks praktikanti. Lisaks värvati kaks liikmesriigist lähetatud eksperti liikmesriikide andmekaitseasutustest

Euroopa Andmekaitseinspektori **organisatsioonilises struktuuris** on suurenev töökoormus tinginud uue koordinaatori ametikoha loomise. Selleks on nõustamis- ja järelevalveüksustes määratud viis koordinaatorit.

Sisekontrolliga seoses on Euroopa Andmekaitseinspektori talituste ja siseaudiitori poolt teostatud hindamine tõestanud sisekontrollisüsteemi toimivust ja tõhusust ning võimet tagada institutsiooni eesmärkide saavutamine.

Euroopa Andmekaitseinspektor nimetas ametisse ka oma institutsiooni **andmekaitseametniku**, et tagada määruse 45/2001 sätete institutsioonisene rakendamine. 2008. aastal jätkus tegevus isikuandmetega seotud töötlustoimingute ja eelkontrolli nõudvate toimingute tuvastamiseks. Viidi lõpule ülevaate koostamine sisetöo toimingutest. Selle põhjal algatati esimene teate saatmise menetlus.

Vastu võeti institutsiooni nõuetekohaseks toimimiseks vajalikud uued **sisekorraeskirjad**, sealhulgas otsused sertifitseerimise, turvameetmete ja Euroopa Andmekaitseinspektori kohaliku turvaametniku ametisse nimetamiseks.

Ellu rakendati uus **dokumendihaldussüsteem** (GEDA). Selles nähakse esimest sammu Euroopa Andmekaitseinspektori tegevust toetava juhtumite haldamise süsteemi väljaarendamiseks.

Euroopa Komisjon

Aastaaruanne 2008 — Kokkuvõte

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2008 — 16 lk — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-95030-82-4

Euroopa Liidu väljaannete tellimine

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- raamatukauplustes, esitades pealkirja, väljaandja ja/või ISBNi numbrit;
- võtke otse ühendust meie müügiesindajatega;
- kontaktandmed leiate veebilehelt <http://bookshop.europa.eu> või saatke faks numbrile +352 2929-42758.

Bezplatné publikace:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Komisjoni esindustes ja delegatsioonides;
- kontaktandmed leiate veebilehelt <http://ec.europa.eu> või saatke faks numbrile +352 2929-42758.

EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR

*isikuandmete kaitse
valvaja Euroopas*

www.edps.europa.eu

■ Väljaannete talitus